

14 HAZİRAN
DÜNYA KAN BAĞIŞÇILARI GÜNÜ

Kan bağıışı, yaşamı tehdit eden durumlardaki hastaların yaşamasına ve hayat kalitesinin artmasına yardımcı olur. Karmaşık tıbbi durumlar ve cerrahi girişimlerde destek olması nedeniyle, kan ve kan ürünleri nakli her yıl milyonlarca kişinin hayatını kurtarmaktadır. Buna ek olarak, anne ve bebek bakımında, doğal afetlerde ve insan eliyle gerçekleşen afetlerdeki hayat kurtarıcı rolü vazgeçilmezdir.¹

Pek çok ülkede güvenli kan ve kan ürünlerine olan talep arzdan fazladır, kan merkezleri yeterli, kaliteli ve güvenli kan temin etmek için uğraşmaktadır. Bu nedenle yeterli düzeyde güvenli kan ve kan ürünleri sadece düzenli, gönüllü ve karşılıksız kan bağışları ile sağlanabilir. Dünya Sağlık Örgütü'nün 2020 yılı hedefi, bütün ülkeler için temin edecekleri tüm kan ürünlerini gönüllü, karşılıksız bağışçılardan sağlamalarıdır.¹

Dünyada her yıl 108 milyon kan bağıışı yapılmakta ve bunun yarıya yakını yüksek gelirli ülkelerde gerçekleşmektedir. Günümüzde kan ihtiyacının tamamına yakınına ücretsiz gönüllü bağışlardan karşılayan 62 ülke bulunmakta, 40 ülke ise hala aile bağışçıları ve ücretli donörlerle bu ihtiyacı karşılamaktadır.¹

Kimler kan verebilir?²

- ✓ 18-65 yaş aralığında ve 50 kg üzerinde olan bireyler,
- ✓ Bir önceki kan bağışından sonra en az 3 ay geçmiş bireyler,
- ✓ Kansızlığı olmayan bireyler,
- ✓ AIDS, Hepatit B, Hepatit C, frengi gibi bulaşıcı enfeksiyon hastalığı olmayan bireyler kan verebilirler.²

Düzenli aralıklarla yapılan kan bağışının sağlık açısından herhangi bir sakıncası yoktur.

Kan verirken dikkat edilmesi gerekenler aşağıda yer almaktadır:³

- ✓ Sigara içme, baş dönmesi ya da mide bulantısı gibi şikâyetlere yol açabilir. Bu nedenle hekimlerin önerdiği süre boyunca sigara içilmemelidir.
- ✓ Kan bağışında bulunan koldaki damarı duvarında pıhtının açılmaması için gün içerisinde bu kolla ağırlık taşınmamalıdır.
- ✓ İlk dört saat mümkün olduğunca fazla sıvı tüketilmelidir. İlk öğünden önce alkollü içecekler alınmamalıdır.
- ✓ Spor faaliyetlerine bir gün ara verilmelidir.
- ✓ Gün içerisinde sıvı kaybını artırdığı için aşırı sıcak ortamlarda (hamam, sauna) bulunulmamalıdır.
- ✓ Pilot, ticari araç şoförleri, tehlikeli makine operatörleri, yüksek yerlerde bedeni faaliyet gösteren meslek grupları vb.in kan bağışladıktan sonra 24 saat işlerine ara vermeleri önerilir.

¹ [Internet] <http://who.int/campaigns/world-blood-donor-day/2016/event-notice-en.pdf?ua=1> Erişim:12.06.2016.

² [Internet] <http://www.gata.edu.tr/dahiliytipbilimleri-/kanegitimikanbankasimd/kanbankasikimlerkanverebilir-2983.asp> Erişim:12.06.2016.

³ [Internet] <http://www.kanver.org/sayfa/kan-hizmetleri/kan-bagisi-nasil-gerceklesir/52> Erişim:12.06.2016.

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ-115

- ✓ Tüm bu önerilere rağmen baygınlık hissi ya da baş dönmesi olursa bir yere uzanın veya başınızı iki dizinizin arasına alacak şekilde oturunuz.³

Her yıl 14 Haziran günü kutlanan “Dünya Kan Bağışçıları Günü” ABO kan grubu sistemini bulan Karl Landsteiner’in doğum gününe ithafen belirlenmiştir.⁴

Dünya Kan Bağışçıları Günü'nün 2016 yılında “*kan bağışı, bizleri birbirimize bağlar*” konusu öne çıkarılmıştır. “Yaşamı paylaş, kan ver” sloganıyla gönüllü kan bağışının insanları birbirleriyle ilgilenmeye teşvik ettiği ve toplumsal bağı geliştirdiğine dikkat çekilmektedir.¹

Dünya Kan Bağışçıları Günü 2016 yılı hedefleri aşağıda sıralanmıştır:¹

- ✓ Kan bağışçılarına hayat kurtaran bağışları için teşekkür etmek
- ✓ Toplumda düzenli, ücretsiz kan bağışı ihtiyacı konusunda farkındalık yaratmak ve özellikle daha önce bağışta bulunmamış sağlıklı gençlerin kan bağışında bulunmaya başlamasını desteklemek
- ✓ Kan bağışı ile yaşamı paylaşmanın üzerinde durmak
- ✓ Kan bağışının toplumsal bir hizmet olduğuna odaklanmak ve güvenli ve sürdürülebilir kan bağışı için toplum katılımının önemini vurgulamaktır.¹

⁴ [Internet] <https://www.kizilay.org.tr/EtkinlikTakvimi/Detay/6> Erişim:12.06.2016.